

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Ģimenes Lietas Un Mantojums](#) > [Laulības Šķiršana Un Laulāto Atšķiršana](#) > Estonia

Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Igaunija

1 Kādi ir priekšnoteikumi, lai laulība varētu tikt šķirta?

Laulību var šķirt dzimtsarakstu nodaļā (*perekonnaseisuasutus* vai *perekonnaseisamet*) vai pie notāra saskaņā ar laulāto vienošanos, pamatojoties uz laulāto kopīgu rakstisku iesniegumu, vai arī tiesā, pamatojoties uz prasību, ko viens laulātais ir cēlis pret otru laulāto. Prasība tiek celta tādā gadījumā, ja laulātie nespēj vienoties par laulības šķiršanu vai ar to saistītajiem apstākļiem, vai ja laulības šķiršana neietilpst dzimtsarakstu nodaļas kompetencē.

2 Kādos gadījumos laulība var tikt šķirta?

Dzimtsarakstu nodaļā vai pie notāra laulību var šķirt saskaņā ar laulāto savstarpēju vienošanos, pamatojoties uz kopīgu rakstisku iesniegumu, un ja abi laulātie dzīvo Igaunijā.

Tiesa var šķirt laulību, pamatojoties uz prasību, ko viens laulātais ir cēlis pret otru laulāto, ja laulāto attiecības ir pilnībā izbeigtas. Laulāto attiecības ir izbeigtas, ja laulātajiem vairs nav laulāto kopdzīves un ja ir pamats uzskatīt, ka laulātie neatsāks kopdzīvi. Uzskata, ka laulāto attiecības izbeigtas, ja laulātie ir dzīvojuši šķirti vismaz divus gadus.

3 Kādas ir laulības šķiršanas tiesiskās sekas attiecībā uz:

3.1 laulāto personiskajām attiecībām (piemēram, attiecībā uz uzvārdu)?

Laulības šķiršana neietekmē laulāto personiskās attiecības. Pēc šķiršanās tiesa vai dzimtsarakstu birojs saskaņā ar pieteikumu var personai atjaunot pirmslaulības uzvārdu; pretējā gadījumā tiek saglabāts laulībā iegūtais uzvārds.

3.2 laulāto mantas sadales jautājumiem?

Pēc laulības šķiršanas laulāto īpašumu sadala saskaņā ar laulāto mantisko attiecību režīmu, kas pastāv starp laulātajiem. Laulāto mantas kopības gadījumā laulātie kopīpašumu (*ühisvara*) savā starpā parasti sadala vienādās daļās saskaņā ar noteikumiem par laulāto mantas kopības izbeigšanu. Kopīpašuma sastāvu nosaka uz to brīdi, kad izbeidzas attiecīgais mantiskais režīms. Laulātajiem nav pienākuma pēc laulības šķiršanas savu īpašumu sadalīt. Līdz brīdim, kamēr kopīgā manta nav sadalīta, laulātie kopīgi īsteno ar šo mantu saistītās tiesības un pienākumus. Turklāt laulātajiem ir tiesības kopīgi turēt valdījumā jebkādus priekšmetus, kas veido viņu kopīgās mantas daļu.

Izbeidzoties laulāto mantisko attiecību režīmam, saskaņā ar kuru jebkurš mantas pieaugums ir kopīgs (*vara juurdekasvu tasaarvestus*), tiek konstatēta abu laulāto manta un noteikta finansiālā prasība, kas izriet no pienākuma dalīties ar iegūto mantu.

Ja laulātie, šķirot laulību, vēlas īpašumu sadalīt, īpašums tiek sadalīts atbilstoši izvēlētajam laulāto mantisko attiecību režīmam vai saskaņā ar laulību līgumu (*abieluvaraleping*). Ja laulātie ir parakstījuši laulību līgumu, tas

izbeidzas laulības šķiršanas brīdī. Pēc laulību līguma izbeigšanas laulības šķiršanas gadījumā, izbeidzas arī visas tiesības un pienākumi, kas izriet no laulību līguma. Īpašums tiek sadalīts atbilstoši laulību līgumam.

3.3 nepilngadīgajiem bērniem?

Laulības šķiršana kā tāda neietekmē vecāku atbildību, un vecāki saglabā kopīgu aizgādību.

Parasti vecāki vienojas par to, pie kura no vecākiem bērns dzīvos, kurš būs iesaistīts bērna audzināšanā un kādā mērā, kā arī par to, kā un cik ilgi tiks nodrošināti uzturlīdzekļi. Ikmēneša uzturlīdzekļu maksājums par nepilngadīgu bērnu nevar būt mazāks par minimālo uzturlīdzekļu summu par nepilngadīgu bērnu, kā noteikts Ģimenes tiesību likumā (*perekonnaseadus*).

Ja vecāki nevēlas vai nevar īstenot kopīgas aizgādības tiesības, katram vecākam ir tiesības vērsties tiesā ar prasību, lai tiesības uz bērna aizgādību tiktu daļēji vai pilnībā nodotas šim vecākam. Izmaiņas tiesībās uz bērna aizgādību neietekmē pienākumu maksāt uzturlīdzekļus par nepilngadīgu bērnu.

3.4 pienākumu maksāt uzturlīdzekļus (uzturēt) bijušam laulātajam?

Šķirtajam laulātajam ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus:

1. līdz bērns sasniedz triju gadu vecumu, ja pēc laulības šķiršanas šķirtais laulātais nevar sevi uzturēt, jo aprūpē laulāto bērnu;
2. ja pēc laulības šķiršanas šķirtais laulātais nespēj sevi uzturēt vecuma vai veselības stāvokļa dēļ un ja nepieciešamība pēc palīdzības vecuma vai veselības stāvokļa dēļ pastāvēja laulības šķiršanas laikā. Uzturlīdzekļus vecuma vai veselības stāvokļa dēļ no šķirtā laulātā var pieprasīt arī tad, ja nepieciešamība pēc palīdzības vecuma vai veselības stāvokļa dēļ jau pastāvēja laikā, kad laulātais zaudēja tiesības saņemt uzturlīdzekļus no otra laulātā uz cita likumā paredzēta pamata. Uzturlīdzekļi ir jāmaksā tik ilgi, kamēr nav sagaidāms, ka persona, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, var pelnīt iztiku.

Bērna tēvam ir jānodrošina bērna mātei uzturlīdzekļi astoņas nedēļas pirms un divpadsmit nedēļas pēc bērna dzimšanas.

Tiesību aktos noteiktu iemeslu dēļ tiesa var atbrīvot šķirto laulāto no pienākuma maksāt uzturlīdzekļus.

To, lai tiktu pildīts likumiskais pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus, šķirtais laulātais, kuram ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, var pieprasīt tikai pēc šādas prasības iesniegšanas.

4 Kādā ir nozīme jēdzienam “laulāto atšķiršana”?

Uzskatāms, ka laulātie ir likumiski atšķirti, ja tiem nav kopīgas mājsaimniecības vai laulāto kopdzīves un ja vismaz viens no laulātajiem nepārprotami nevēlas to atjaunot vai radīt.

5 Kādi ir priekšnoteikumi laulāto atšķiršanai?

Laulātie dzīvo šķirti.

6 Kādas ir laulāto atšķiršanas tiesiskās sekas?

Ja laulātie ir likumiski atšķirti, katrs laulātais var:

1. pieprasīt no otra laulātā priekšmetus, kas tika izmantoti ģimenes interesēs, ja laulātajam šie priekšmeti ir nepieciešami savā atsevišķajā mājsaimniecībā un viņam vai viņai ir likumiskas intereses turpināt tos izmantot. Viss parastais ģimenes mājsaimniecības aprīkojums, kas kopīgi pieder abiem laulātajiem, tiek starp tiem sadalīts pēc taisnīguma principa. Vispārīgi runājot, abi laulātie var iesniegt prasību, lai iegūtu personīgās mantas savā nošķirtā īpašumā. Jebkāda manta, kas ir kopīpašumā (t. i., tostarp laulāto kopīpašumā), tiek sadalīta taisnīgi, ņemot vērā katra laulātā un bērnu intereses;
2. pieprasīt, lai otrs laulātais nodotu ģimenes kopīgo mājokli vai tā daļu viņa individuālā lietošanā, ja tas ir nepieciešams, lai izvairītos no būtiskiem personiskiem konfliktiem. Lai arī galvenokārt tam būtu jābūt balstītam uz mājokļa īpašnieka privilēģijām, mājokli var nodot lietošanā arī tam laulātajam, kurš nav

īpašnieks, ja tiesa uzskata, ka tas ir nepieciešams, ņemot vērā abu laulāto naudas līdzekļus un bērnu intereses.

Ja laulātie ir likumiski atšķirti, katram laulātajam ir jānodrošina uzturlīdzekļi regulāru maksājumu veidā, lai segtu izmaksas, kas ģimenes interesēs ir radušās otram laulātajam.

7 Kāda ir praktiskā nozīme jēdzienam “laulības atzīšanas par spēkā neesošu”?

Laulības anulēšana nozīmē, ka laulība uzskatāma par spēkā neesošu jau no tās noslēgšanas brīža. Laulību var anulēt vienīgi ar tiesas spriedumu.

8 Kādos gadījumos laulība var tikt atzīta par spēkā neesošu?

Laulības anulēšanu var pamatot tikai ar laulības spēkā neesamību, kā noteikts Ģimenes tiesību likumā, t. i., tiesa ar nolēmumu var anulēt laulību, ja:

1. laulības slēgšanas brīdī ir pārkāpts noteikums par minimālo vecumu, lai stātos laulībā, vai par rīcībspēju;
2. laulības slēgšanas brīdī ir pārkāpts likumā noteiktais laulību aizliegums;
3. laulības slēgšanas brīdī ir pārkāpti likumā noteiktie formālie noteikumi;
4. laulības slēgšanas brīdī vismaz vienam laulātajam bija īslaicīga garīga saslimšana vai nebija iespējas rīkoties no brīvas gribas kāda cita iemesla dēļ;
5. laulība tika noslēgta ar viltu vai spaidiem, tostarp noklusējot ziņas par laulātā veselības stāvokli vai citas personiskas ziņas, ja šādas ziņas ir būtiskas saistībā ar laulības spēkā esamību;
6. vienam vai abiem laulātajiem nav bijis nodoma veikt pienākumus, kas izriet no laulātā statusa, bet laulība tika noslēgta citu iemeslu dēļ, tostarp lai iegūtu Igaunijas uzturēšanās atļauju (aprēķina laulība);
7. laulātie ir viena dzimuma, kas noticis laulības laikā īstenotas dzimuma maiņas rezultātā.

Turklāt laulība uzskatāma par spēkā neesošu, ja:

1. laulība ir noslēgta starp diviem viena dzimuma pārstāvjiem;
2. laulības noslēgšanas faktu ir apstiprinājusi persona, kurai nav piešķirtas tiesības reģistrēt laulību, vai
3. viena vai otra puse nav paudusi vēlēšanos stāties laulībā.

9 Kādas ir laulības neesamības tiesiskās sekas?

Pēc laulības anulēšanas laulība uzskatāma par spēkā neesošu jau no tās noslēgšanas brīža, ja vien laulība nav anulēta, jo tā noslēgta starp viena dzimuma personām, — tādā gadījumā laulību anulē, kad stājas spēkā tiesas nolēmums. Personām, kuru laulība tikusi anulēta, vairs nav no laulības izrietošu tiesību un pienākumu vienai pret otru (tostarp tādu, kas izriet no līguma par laulāto mantu; šāds līgums arī ir uzskatāms par spēkā neesošu).

Ja laulība ir anulēta tāpēc, ka viens no topošajiem laulātajiem nav izpaudis otram topošajam laulātajam, ka viņš vai viņa jau ir precējies, vai ar viltu vai spaidiem licis otram laulātajam stāties laulībā, tiesa var norīkot, lai šī persona maksātu pabalstu personai, ar kuru tas ir bijis spēkā neesošajā laulībā, piemērojot noteikumus par uzturlīdzekļu nodrošināšanu laulātajam. Pēc tās puses pieteikuma, kura tika piespiesta prettiesiski stāties laulībā, tiesa attiecībā uz pušu savstarpējo norunu par īpašumu var piemērot noteikumus par laulāto mantu (t. i., par laulāto kopīgo mantu).

Anulētā laulībā dzimušiem bērniem ir tādas pašas tiesības un pienākumi, kā laulībā dzimušiem bērniem.

10 Vai pastāv alternatīvas ārpustiesas iespējas, kad, nevēršoties tiesā, var tikt atrisināti laulības šķiršanas jautājumi?

Dzimtsarakstu nodaļā vai pie notāra laulību var šķirt saskaņā ar laulāto vienošanos. Laulības šķiršanas tiesiskās sekas (piem., laulāto mantas sadale) var būt noteiktas starp laulātajiem panāktas vienošanās dokumentā.

Ja laulātajiem ir domstarpības par laulības šķiršanas apstākļiem, ārpustiesas risinājuma veidi nav pieejami.

11 Kur lai es iesniedzu pieteikumu (sūdzību) par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu? Kādas ir nepieciešamās formalitātes un kādus dokumentus ir nepieciešams pievienot pieteikumam?

Laulības šķiršanas pieteikumu var iesniegt:

1. dzimtsarakstu nodaļā pēc viena laulātā dzīvesvietas (ja abu laulāto dzīvesvieta ir Igaunijā);
2. notāram;
3. pirmās instances tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas atbildētāja dzīvesvieta (apriņķa tiesā (*maakohus*)).

Pieteikums par laulības anulēšanu ir jāiesniedz pirmās instances tiesā (apriņķa tiesā), kuras piekritības teritorijā atrodas atbildētāja dzīvesvieta.

Dzimtsarakstu nodaļa laulību šķir, pamatojoties uz laulāto personiski iesniegtu kopīgu rakstisku pieteikumu. Laulātajiem pieteikumā ir jāapliecina, ka starp tiem nav strīdu saistībā ar bērniem, par kopīgās mantas sadali vai uzturlīdzekļu rīkojumiem. Laulības šķiršanas pieteikumam ir jāpievieno laulības noslēgšanu apliecinošs dokuments. Ja laulātais pamatotu iemeslu dēļ nevar dzimtsarakstu nodaļā ierasties personiski, lai iesniegtu kopīgo pieteikumu, viņš vai viņa var iesniegt atsevišķu notāra apliecinātu pieteikumu. Svešvalodās sagatavoti dokumenti dzimtsarakstu nodaļā iesniedzami kopā ar notāra, konsulāta amatpersonas vai zvērināta tulkotāja apliecinātu tulkojumu. Laulības noslēgšanu apliecinošs dokuments, kas izdots ārvalstīs, ir jālegalizē vai jāpapildina ar apliecinājumu "Apostille", ja vien starptautiskajā nolīgumā nav noteikts citādi.

Notārs laulību šķir, pamatojoties uz laulāto personiski iesniegtu kopīgu rakstisku pieteikumu. Laulības šķiršanas pieteikumam ir jāpievieno laulības noslēgšanu apliecinošs dokuments. Ja laulātais pamatotu iemeslu dēļ nevar pie notāra ierasties personiski, lai iesniegtu kopīgo pieteikumu, viņš vai viņa var iesniegt atsevišķu notāra apliecinātu pieteikumu. Svešvalodās sagatavoti dokumenti dzimtsarakstu nodaļā iesniedzami kopā ar notāra, konsulāta amatpersonas vai zvērināta tulkotāja apliecinātu tulkojumu. Laulības noslēgšanu apliecinošs dokuments, kas izdots ārvalstīs, ir jālegalizē vai jāpapildina ar apliecinājumu "Apostille", ja vien starptautiskajā nolīgumā nav noteikts citādi.

Igaunijas tiesā izskatāmā laulību lietā prasība jāiesniedz tajā tiesā, kuras jurisdikcijas teritorijā atrodas laulāto kopīgā dzīvesvieta, vai, ja tādas nav, tiesā, kuras jurisdikcijas teritorijā atrodas atbildētāja dzīvesvieta. Ja atbildētāja dzīvesvieta nav Igaunijā, tad prasību iesniedz tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas pušu nepilngadīgā bērna dzīvesvieta, savukārt, ja laulātajiem nav nepilngadīga bērna, tad tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas prasītāja dzīvesvieta. Iesniedzot tiesā laulības šķiršanas, laulāto atšķiršanas vai laulības anulēšanas pieteikumu, prasības pieteikumam ir jāatbilst visām formālajām prasībām, kas attiecībā uz civillietu ir paredzētas Civilprocesa kodeksā (*tsiviilkohtumenetluse seadustik*). Prasības pieteikums un visi dokumentārie pierādījumi ir jāiesniedz tiesā rakstiski vai elektroniski igauņu valodā A4 formātā.

Prasības pieteikumā ir jānorāda tiesas nosaukums, ziņas par prasītāju, atbildētāju (laulātajiem) un viņu kopīgajiem nepilngadīgajiem bērniem. Turklāt ir jānorāda, kurš nodrošinās bērnu uzturēšanu un audzināšanu un ar ko bērni dzīvos; prasības pieteikumā arī jāiekļauj priekšlikums par turpmāko kārtību attiecībā uz vecāku tiesībām un bērnu audzināšanu. Turklāt ir jānorāda arī faktiskie apstākļi, kas ir prasības pamatā; prasītājam ir jāuzskaita un jāsniedz arī pierādījumi, kas, iespējams, ir viņa vai viņas rīcībā.

Papildus iepriekš minētajam, ja paredzēta kopīgās mantas sadale, prasības pieteikumā ir jānorāda īpašuma sastāvs un atrašanās vieta, ir jānosaka prasītāja mantas vērtība, kā arī jāiesniedz pieteikums par kopīgās mantas sadali. Ja laulātie ir parakstījuši līgumu par laulāto mantu, tas ir jāpievieno prasības pieteikumam.

Prasītājam vai tā pārstāvim prasības pieteikums ir jāparaksta. Ja to paraksta pārstāvis, tad ir jāpievieno arī pilnvarojuma vai cits dokuments, kas apliecina pārstāvja pilnvaras.

12 Vai es varu saņemt juridisko palīdzību, lai segtu ar tiesvedības procesu saistītos izdevumus?

Ja persona, kura lūdz juridisko palīdzību, procesuālās izmaksas nevar nomaksāt savas finansiālās situācijas dēļ vai var segt tās tikai daļēji, vai ar periodiskiem maksājumiem un ja pastāv pietiekams iemesls uzskatīt, ka paredzētā dalība procesā būs sekmīga, tiesa var pilnībā vai daļēji atbrīvot šo personu no pienākuma segt procesuālās izmaksas un noteikt, ka izmaksas sedz valsts.

13 Vai nolēmumu saistībā ar laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu ir iespējams pārsūdzēt?

Pret spriedumu par laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības anulēšanu var iesniegt apelācijas sūdzību atbilstoši apelācijas procesa vispārējam regulējumam, ja apelants konstatē, ka pirmās instances tiesas sprieduma pamatā ir juridiska kļūda (piem., ja pirmās instances tiesa ir nepareizi piemērojusi materiālo vai procesuālo tiesību normas).

14 Kas man jādara, lai citā dalībvalstī pieņemtu nolēmumu par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības neesamību varētu atzīt šajā dalībvalstī?

Saskaņā ar Padomes Regulu (ES) 2019/1111 spriedums par laulības šķiršanu, kas ir pieņemts kādā dalībvalstī, tiek automātiski atzīts arī citās Eiropas Savienības dalībvalstīs (izņemot Dāniju), nepiemērojot nekādu īpašu procesu.

15 Kurā tiesā man jāvēršas, lai celtu iebildumus pret citā dalībvalstī pieņemta sprieduma par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības spēkā neesamības atzīšanu? Kāda ir procesuālā kārtība šajos gadījumos?

Lai apstrīdētu lēmuma par laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības anulēšanu atzīšanu, ir jāvēršas dalībvalsts apelācijas instances tiesā, kā norādīts Padomes Regulā (ES) 2019/1111 publicētajā sarakstā. Igaunijā šo funkciju pilda rajona tiesa (*ringkonnakohus*).

Tiesas lēmuma pārsūdzēšanas kārtība un apelācijas prasības iesniegšanas termiņš ir noteikts tiesas lēmumā.

16 Kuru likumu tiesa piemēro laulības šķiršanas tiesvedības procesā, ja laulātie nedzīvo šajā dalībvalstī vai viņiem ir dažādu valstu pilsonības?

Laulības šķiršanas gadījumā ir piemērojamas tās valsts tiesību normas, kurā atrodas laulāto parastā dzīvesvieta. Ja laulātie nedzīvo vienā valstī, taču abiem ir viena un tā pati pilsonība, laulības vispārējās tiesiskās sekas ir noteiktas tās valsts tiesību normās, kuras pilsoņi ir laulātie. Ja laulātie nedzīvo vienā valstī un tiem ir atšķirīga pilsonība, laulības vispārējās tiesiskās sekas ir noteiktas atbilstoši tās valsts tiesību normām:

- kurā atrodas abu laulāto pēdējā kopīgā dzīvesvieta, ja viens no laulātajiem dzīvo tajā valstī;
- kurā dzīvo pretējā puse;
- kurā dzīvo viens no laulātajiem (kopīgā pieteikuma gadījumā);
- kurā dzīvo laulības šķiršanas pieteikuma iesniedzējs, ja viņš tur ir dzīvojis vismaz gadu tieši pirms pieteikuma iesniegšanas, vai kurā dzīvo laulības šķiršanas pieteikuma iesniedzējs, ja viņš tur ir dzīvojis vismaz sešus mēnešus tieši pirms pieteikuma iesniegšanas un ja viņš ir attiecīgās dalībvalsts pilsonis.

Ja saskaņā ar iepriekš minētajām tiesību normām šķiršanās nav atļauta vai ir atļauta tikai ar ļoti stingriem nosacījumiem, tiek piemērotas Igaunijas tiesību normas, ja viens no laulātajiem dzīvo Igaunijā vai tam ir Igaunijas pilsonība, vai arī ja viņš vai viņa bija Igaunijas iedzīvotājs vai tam bija Igaunijas pilsonība laikā, kad laulība tika noslēgta.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

Lapa atjaunināta: 27/05/2024

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetētās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.